

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z GEOGRAFII

W KLASIE V PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 10 IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W OPOLU

OPARTE NA PROGRAMIE NAUCZANIA GEOGRAFII W SZKOLE PODSTAWOWEJ – PLANETA NOWA

AUTORSTWA EWY MARII TUZ I BARBARY DZIEDZIC – DOSTOSOWANO DO NOWEJ PODSTAWY PROGRAMOWEJ

Wymagania na poszczególne oceny /% opanowania wiadomości i umiejętności				
I	II	III	IV	V
ocena dopuszczający/35% – 49% (I)	ocena dostateczny/50% - 69% (I +II)	ocena dobry/70% - 79% (I +II+III)	ocena bardzo dobry/80% - 90% (I+II+III+IV)	ocena celujący/91% - 100% (I+II+III+IV+V)
1. Mapa Polski				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie • wyjaśnia znaczenie terminów: wysokość bezwzględna, wysokość względna, poziomica • odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych • wymienia i rozpoznaje różne rodzaje map • odczytuje informacje z planu miasta	• rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe • odczytuje skalę mapy • rozróżnia rodzaje skali • oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej • oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej, wie czym się te mapy różnią • wskazuje na rysunku wysokość względną i bezwzględną, szczyt, zbocze strome i łagodne, podnóże • wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta	• rysuje podziałkę liniową • wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę • oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej • wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa • wyjaśnia różnicę między depresją, obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim • wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową • wyjaśnia, na czym polega orientowanie mapy w terenie i przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie	• dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową oraz odwrotnie • oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej • rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu • rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej • omawia zastosowanie map cyfrowych • podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta	• oblicza skalę mapy na podstawie odległości rzeczywistej między dwoma miastami i odległości na mapie • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta

2. Krajobrazy Polski

Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
• wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> • wymienia składniki krajobrazu i rozpoznaje je na ilustracji • wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wskazuje na mapie pas pobraży i Wybrzeże Słowińskie • wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego • wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim i wskazuje je na mapie • wymienia po dwa przykłady roślin i zwierząt charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego • wskazuje na mapie pas pojezierzy i Pojezierze Mazurskie • wskazuje na mapie główne miasto leżące na Pojezierzu Mazurskim • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim • wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich i Nizinę Mazowiecką • wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką	• wyjaśnia różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego i rozpoznaje elementy krajobrazu • wymienia atrakcje turystyczne na Wybrzeżu Słowińskim • omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego i rozpoznaje charakterystyczną cechę krajobrazową • wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego • przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej i rozpoznaje charakterystyczną cechę krajobrazową • wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej • wymienia cechy krajobrazu wielkomiejskiego • wymienia ważne instytucje państwowe mające siedzibę w Warszawie • przedstawia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego	• charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce • opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu • przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim • opisuje świat roślin i zwierząt w krajobrazie nadmorskim • opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz • przedstawia wpływ łodolodu na krajobraz pojezierzy • omawia cechy krajobrazu rolniczego na Nizinie Mazowieckiej • wyjaśnia dlaczego na Nizinie Mazowieckiej przeważa krajobraz równinny • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej • omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych na Wyżynie Lubelskiej • charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej	• dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania • porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach • wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne • wymienia i opisuje obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na fotografii • wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim • wskazuje na mapie obiekty: Mikołajki, Olsztyn, Jezioro Śniardwy, Jezioro Mamry, wzgórza polodowcowe Szeska Góra, wzgórza polodowcowe Krzemieniucha • wymienia i opisuje obiekty dziedzictwa kulturowego Pojezierza Mazurskiego oraz wskazuje je na fotografii • charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej oraz wskazuje je na	• proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • wskazuje na mapie krainy geograficzne pasa pobraży inne niż określone na ocenę 2 • przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy • wskazuje na mapie krainy geograficzne pasa pojezierzy inne niż określone na ocenę 2 • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej • wskazuje na mapie krainy geograficzne pasa Nizin Środkowopolskich inne niż określone na ocenę 2 • planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie • przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki

•wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej •podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy oraz jego symbol •określa położenie Warszawy na mapie Polski •wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy i rozpoznaje je na ilustracjach •wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską •wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej •wskazuje na mapie Wyżynę Lubelską •wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Lubelskiej •wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej •wskazuje na mapie Wyżynę Krakowsko-Częstochowską •wskazuje na mapie największe miasta Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej •podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej i jego symbol •podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej •wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej •wskazuje na mapie Karpaty oraz	Wyżyny Śląskiej i rozpoznaje charakterystyczną cechę krajobrazu •wymienia atrakcje turystyczne Wyżyny Śląskiej •przedstawia cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej i rozpoznaje charakterystyczną cechę krajobrazu •wymienia atrakcje turystyczne Wyżyny Lubelskiej •omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej i rozpoznaje charakterystyczną cechę krajobrazową •wymienia atrakcje turystyczne Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej •wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr •rozpoznaje na zdjęciu charakterystyczną budowlę oraz cechę krajobrazu •wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego •omawia cechy pogody w górach •wymienia atrakcje turystyczne Tatr	•charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej i rozpoznaje na schematach i rysunkach takie formy krasowe jak: jaskinia, stalaktyt, stalagmit, stalagnat, wywierzysko, skałki wapienne, doliny krasowe •opisuje piętra roślinności w Tatrach z podaniem charakterystycznych roślin i wskazuje je na ilustracji	fotografii •wymienia znane instytucje kultury i obiekty sportowe w Warszawie •opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy •omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki i rozpoznaje je na fotografiach •opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej •charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej i rozpoznaje je na fotografiach •charakteryzuje atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd i rozpoznaje je na fotografiach •omawia różnice w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich •opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr	sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej •przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd •wskazuje na mapie krainy geograficzne pasa wyżyn inne niż określone na ocenę 2 •wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr •wskazuje na mapie łańcuchy górskie i pasma górskie inne niż określone na ocenę 2
---	---	--	--	--

Tatry, zna nazwę i wysokość najwyższego szczytu Tatr po stronie polskiej • wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie • wskazuje na mapie najpopularniejsze miasto Tatr • podaje nazwę parku narodowego leżącego w Tatrach oraz nazwy zwierząt objętych w nim ochroną				
3. Łądy i oceany. Klimat.				
Uczeń: • wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe • wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie • wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych i wskazuje ich osiągnięcie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i>, <i>klimat</i> • wymienia składniki pogody • wymienia elementy klimatogramu • wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi • wymienia na podstawie mapy tematycznej i na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi	Uczeń: • wskazuje na ilustracji oś ziemską • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>południki</i>, <i>równoleżniki</i>, <i>równik</i>, <i>biegun</i> • wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna • wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie • wymienia cechy południków i równoleżników • porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów • wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych • wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem • odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu • wymienia czynniki kształtujące klimat • wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej	Uczeń: • przedstawia globus jako model Ziemi • podaje przyczyny odkryć geograficznych • przedstawia znaczenie odkryć geograficznych • wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo • opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana, Krzysztofa Kolumba i Jamesa Cooka • wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza • wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów • omawia typy klimatów (morski, kontynentalny, górski) • wymienia kryteria wydzielania stref krajobrazowych • przedstawia na podstawie ilustracji	Uczeń: • określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej • na podstawie mapy porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów • wyjaśnia z jakiego powodu w XV wieku zaczęto odbywać dalekie podróże morskie • opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w., wyjaśnia czym różniły się od epoki wielkich odkryć geograficznych • oblicza średnią roczną temperaturę powietrza • oblicza różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu roku i najzimniejszym miesiącu roku • oblicza roczną sumę opadów • wyjaśnia, dlaczego na wybrzeżach kontynentów występują stosunkowo wysokie opady a w głębi lądu niewielkie	Uczeń: • opisuje wielkie formy ukształtowania powierzchni lądów na podstawie globusa i mapy • oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach • przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych • porównuje klimatogramy • omawia wpływ człowieka na krajobraz Ziemi

	• wymienia i wskazuje na mapie strefy klimatyczne i krajobrazowe	układ stref krajobrazowych na półkuli północnej		
4. Krajobrazy świata				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
•wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej •podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji •wymienia i rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step</i> •wskazuje na mapie strefy sawann i stepów •wymienia i rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów •wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i> •wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych •wymienia największe pustynie świata i wskazuje je na mapie •wymienia i rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych •wskazuje na mapie położenie strefy	•wymienia charakterystyczne cechy klimatu strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimatu strefy lasów liściastych i mieszanych •charakteryzuje warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej, rozpoznaje strefę na fotografii •wymienia główne zajęcia mieszkańców lasów równikowych i lasów liściastych strefy umiarkowanej oraz rdzennych mieszkańców lasów równikowych •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i> •wymienia charakterystyczne cechy klimatu strefy sawann i stepu •wymienia główne zajęcia mieszkańców sawanny i stepu oraz rdzennych mieszkańców •wymienia cechy charakterystyczne klimatu strefy pustyń lodowych i gorących •wymienia główne zajęcia mieszkańców pustyń gorących oraz rdzennych mieszkańców •wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego •wymienia główne zajęcia mieszkańców w strefie śródziemnomorskiej •wymienia i rozpoznaje obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego	•charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego, rozpoznaje krajobraz na fotografii •omawia cechy krajobrazu sawanny i stepu oraz rozpoznaje krajobrazy na fotografii •charakteryzuje świat roślin i zwierząt sawanny i stepu oraz wyjaśnia przystosowania roślin do życia na sawannie •omawia cechy krajobrazu pustyń gorących i lodowych oraz rozpoznaje krajobrazy na fotografii •charakteryzuje świat roślin i zwierząt w strefie pustyń gorących i lodowych oraz wyjaśnia przystosowania roślin i zwierząt do życia w strefie pustyń gorących •omawia rzeźbę terenu pustyń gorących •omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego oraz rozpoznaje krajobraz na fotografii •charakteryzuje świat roślin i zwierząt strefy śródziemnomorskiej •omawia cechy krajobrazu tajgi i tundry oraz rozpoznaje krajobrazy na fotografii •charakteryzuje świat roślin	•przedstawia przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i życie mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych •przedstawia przykłady budownictwa i życie mieszkańców sawann oraz stepów •przedstawia przykłady budownictwa i życie mieszkańców pustyń gorących i omawia życie mieszkańców pustyń lodowych •prezentuje przykłady budownictwa i życie mieszkańców w strefie śródziemnomorskiej •przedstawia przykłady budownictwa i życie mieszkańców stref tajgi i tundry •przedstawia przykłady budownictwa i życie mieszkańców zamieszkujących Himalaje oraz określa wpływ klimatu na życie ludności	•porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszany strefy umiarkowanej pod względem położenia, klimatu, roślinności i świata zwierząt •analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu •przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych •opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji różnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej •przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami tajgi i tundry •porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach •rozpoznaje klimatogramy poszczególnych stref roślinnych

krajobrazów śródziemnomorskich •wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym •wymienia i rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej •wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga</i>, <i>tundra</i>, <i>wieloletnia zmarzlina</i> •wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry •wymienia i rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry •wskazuje na mapie Himalaje •wymienia i rozpoznaje charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt	•wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry •wymienia główne zajęcia mieszkańców strefy tajgi i tundry oraz rdzennych mieszkańców •wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje •charakteryzuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach •wymienia główne zajęcia mieszkańców Himalajów oraz rdzennych mieszkańców Himalajów •charakteryzuje wysokogórską rzeźbę terenu w Himalajach	i zwierząt w strefie tajgi i tundry •charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach i wyjaśnia piętrowość klimatyczno-roślinną na obszarach górskich •opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach		
--	---	---	--	--

Zmodyfikowała Dorota Wachta